

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 4. De ratione, qua Pœnitens debet ad vsum sacramenti Pœnitentiæ
concurrere,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78322](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78322)

formidat, quam æger potionem amarā, quam raro sumit.

Cæterum quæ ab usu Sacramenti Pœnitentiæ auertere posse videntur sunt. Primò, pudor peccatorum admissorum. Secundo, horror Pœnitentiæ. Tertio, metus alicuius infamiz incurrendæ. Quarto, difficultas restituendo quod iniuste retinetur. Quinto, desperatio alicuius peccati vitandi, vt lubricitatis, vei ad piscendæ virtutis contrariæ, vt castitatis. Postremò, difficultas & labor in faciendâ, vt par est, confessione.

Aduersus quorum primum epponere oportet confessionem fieri Deo cognoscenti omnia: Confessario verò, non nisi vt locum illius tenenti. Item multo magis venerandam esse confessionem, quæ in die iudicij in conspectu omnium hominum continget nobis, nisi peccata nostra per confessionem deleantur. Aduersus secundum, ponere oportet ob oculos cruciatum Christi, & Sanctorum Martyrũ, itemque gehennæ tormenta, & supplicia æterna. Aduersus tertium, æternam damnatorum ignominiam. Aduersus quartum, iacturam bonorum æternorum, & summam damnatorum miseriam. Aduersus quintum excitanda est confidentia in Christi gratia, quæ in ipso Sacramento confertur, & in præsidio Beatissimæ Virginis, Angeli custodis, & Sanctorum quos voluerimus adhibere patronos. Aduersus postremum inculcare oportet labores, curas, & molestias, quæ suscipiuntur: tum pro comparandis & conferendis rebus ad hanc vitam fluxam & caducam necessariis, cui vita æterna est multis nominibus anteponenda; tum etiam pro morbis propulandis: cum mors animæ, quam peccatum mortale adfert, multo plus timenda vitandaque sit, quam mors corporis proveniens ex morbis, Vnde monet Christus Dominus Luc. 12. Ne terreamini ab his qui occidunt corpus, & post hæc non habent amplius quid faciant. Ostendam autem vobis quem timeatis: timeate eum qui postquam occiderit, habet potestatem mittere in gehennam.]

CAPVT QVARTVM.

De ratione qua Pœnitens debet ad usum Sacramenti Pœnitentiæ concurrere.

SVMMARIVM.

- 20 Contritio à Pœnitente pro suo rei munere exercenda cum dolore, pudore, & timore.
- 21 Vnde oriantur dolor & pudor.
- 22 Vnde timor.
- 23 De proposito non peccandi, quod iudem affectus coniunctum habere debent.
- 24 Varietas diuinorum beneficiorum, quorum consideratione cum Dei auxilio, ad tale propositum promouemur.
- 25 Decentiam consistendo seruanda à Pœnitente.
- 26 Ordo tenendus.
- 27 Ratio breuitatis sectanda in consistendo.
- 28 Ratio sectanda perspicuitatis.

Pœnitentem in foro Pœnitentiæ sustinere personam rei, accusatoris, & testis, ab initio monuimus. In eiusdem autem fori praxi, vsuue Sacramenti Pœnitentiæ, tanquam reus concurrere debet per contritionem de suis peccatis; tanquam accusator verò, & testis, per confessionem de eisdem.

De contritione exercenda cum dolore, pudore & timore, pro rei munere.

SECTIO PRIOR.

20. Circa contritionem autem curare debet, vt ea contineat tum dolorem, tum pudorem, tum etiam timorem: quorum primi exemplum habetur singulare in peccatrice lachrymis rigante pedes Domini. Luc. 7. Et in D. Petro flente amarè, Matth. 26. Secundi verò in publicano stante à longè, & nolente oculos ad cælum leuare, sed percutiendo pectus suam dicente, Domine propitiuss esto mihi peccatori. Luc. 18. Tertij denique in Niniuicis, qui audito propheta clamante & dicente; Adhuc quadraginta dies, & Ninive subuertetur, terrore mali impendentis concussi pœnitentiam egerunt, Ionæ 3. Quod exemplum considerandum no-

bis esse indicatur per illud Christi Matth. 12. Viri Niniuicæ surgent in iudicio cum generatione ista, & condemnabunt eam; quia pœnitentiam egerunt in prædicatione Ionæ, & ecce plusquam Ionas hic.]

Porro dolor orietur cogitando præterita; nempe quod Deum omnium creatorem & patrem optimum, conseruato-rem ac Dominum potentissimum, moderatorem ac Iudicè sapientissimum offenderim, omittendo quæ præcipit bonæ, committendo quæ prohibet mala; amittendo quæ contulit diuina dona. Videri possunt dicta lib. 2. cap. 5. Pudor verò ori-etur attendèdo præsentia; puta per peccatum nos longè esse à Deo, & salutè immo secundum præsentem iustitiam, destinatos esse inferno, qui Deo ipsi eramus coniuncti, & cælo destinati. Item animam, alias pretiosissimo Christi sanguinis Balsamo delibutam, pulchram ac decoratam, cælestique sponso gratissimam, sic deurtari vitorum fordidis, tanquam vlceribus foetidissimis, vt non tam Dei, quam Diabolù nec tam Angeli, quam bestia similitudinem referat, sponso-que iniusta sit & abominabilis: atque adeo delecta in eum miseria statum per peccatum mortale, vt ex regni cælestis hærede, facta sit Diabolù fauissimè vile mancipium.

Timor denique orietur præcogitando futura: nempe quod tendamus ad mortem ineuitabilem, incerti de illius hora. Denique quod huius vitæ exitum excipiat tremendum iudicium, in quo sicut nullum bonum opus irremuneratum, sic nullum malum impunitum relinquetur: dicente Apost. in posteriore ad Corinth. cap. 5. Omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi, vt referat vnusquisque propria corporis, prout gessit, siue bonum, siue malum. In quo itè nullus iudicis meritissimè irati fallere sapientiam, se & eterne iustitiam, aut effagere vindictam potest. Omnia enim sunt nuda & aperta oculis eius. Ad Hebr. 4. Immutabilis est in suis decretis, nec apud ipsum excusatio locum habebit, nec tergiversatio admittetur iuxta illud quod habetur in Psalm. 49. Existimasti iniquè, quod ero tui similis: arguam te, & statuem contra faciem tuam. Neque appellatione aut alia quavis ratione vltionem iudicij euadere licebit: Vnde ibidem subiicitur. Intelligite hæc qui obliuiscimini Deum, ne quando rapiat, & non sit qui eripiat. Adde & in quo Dæmonibus, quorum suggestionibus vltro succubuisti, in d. & Angelo custode, cuius internas monitiones contempsisti, adeoque propria conscientia accusantibus: non erit qui tibi patrocinetur.

Sanctorum enim patrocinium quod in hac vita neglexisti non esse tibi in futura expectandum: parabola quæ habetur Matth. 22. satis indicat per illud, quod is qui ingressus nuptias sine veste nuptiali iuberet mitti in tenebras exteriores, nemine adstantium pro illo deprecante: sicut pro ficulnea infructuosa non dum excisa (Luc. 13.) cultor vineæ deprecatus est. Denique cogitando quod eidem iudicio proxime succedat supplicium peccato mortali debitum, omni pœnarum & molestiarum genere cumulatum (sicut & merces æterna cumulata est omni bonorum & solationum genere) Deo scilicet atmance non solum Dæmoues infestissimos hominis hostes, sed alias etiam creaturas ad vltionem inimicorum, ex cap. 5. Sapien.

Cæterum tales actantes esse oportet istiusmodi affectus voluntatis, vt in ea generent tale actantum odium & detestationem peccati, quatenus est offensa Dei super omnia amandi: vt firmum propositum simul concipiat, nusquam eidem peccato consentiendi: ne quidem si mors ipsa obeunda esset. Ad quod nobis necessarium quidem est supernaturalè diuinæ gratiæ auxilium, promouemur tamen ad illud consideratione beneficiorum tam expectatorum pro futura vita, magnitudine & multitudine inestimabilium (iuxta illud quod ex Ista cap. 64. habet Apostolus in priori ad Corinth. cap. 2. Quod oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparauit Deus iis qui diligunt illum) quam iam exhibitorum.

Quorum quædam, vt notat D. Bonauentura in libro qui inscribitur incendium amoris, spectant ad complementum naturæ: siue ex parte corporis, vt membrorum integritas, complexionis sanitas, sensuum & linguæ expeditus vsus: siue ex parte animæ, vt ingenij perspicacitas, iudicij rectitudo, & voluntatis propensio ad bonum. Quædam in adiumentum

gratiz, vt baptizatus, & hoc ipsum Sacramentum Penitentiæ: quibus deletur peccati macula, restituitur perditam innocentia, & confertur æterna gratia: itemque Sacerdotale ministerium, quo dispensatur nobis salutaris Christi doctrina, per quam sedentes in tenebris, & in umbra mortis illuminamur ad dirigendos pedes in viam pacis *Luc. 1.* confertur etiam indulgentiæ, quibus relaxantur pœnæ peccatis nostris debitæ: ac demum administratur sacrosancta Eucharistia, quæ in vita spiritali sustentatur ac roboratur. Quædam denique in donum superabundantiæ: ad quod spectat, quod nobis à Deo datus sit, primo totus mundus; inferiora quidem ad obsequium; paria verò ad meritum: & superiora ad ad patrociniū, iuxta illud prioris *ad Corinth. cap. 3. sub finem.* Omnia vestra sunt, &c. Secundo proprius filius: in incarnatione quidem in fratrem & socium: in passione verò, in redemptionis nostræ pretium: & demum in altaris sacrificio, in cibum nostrum. Tertio Spiritus sanctus, qui animam nostram perfundens charitate, illam sic Deo charam facit, vt in filiam adoret, suoque filio desponsatam, regni cœlestis coherede efficiat: si tamen compatiatur, vt conglorificetur. De qua re Apostolus *ad Rom. 8.* Quicumque inquit, Spiritu Dei agitur, ij sunt filij Dei, &c. Si autem filij & hæredes, quidem Dei, coheredes autem Christi, si tamen compatiatur, vt conglorificemur. *Possum in præcedenti l. b. 2. cap. 5. & 6. videri Latius tradita, quæ censentur ad contritionis exercitium spectare.*

De confessione pro accusatoris & restis munere exercenda à Penitentem cum decencia, ordine, & breuitate coniuncta perspicuitati.

SECTIO POSTERIOR.

25. **D**icturi ex instituto plenius in sequenti parte de confessionis exercitio, conueni erimus in præsentiarum notare tria, quæ pro munere accusatoris, & testis conuenit Penitentem in ea seruare.

Primum est decencia; tum interna, tum externa. Illa oritur facile si consideremus, quid facturi sumus: coram quo, & quorum: nempe apparituri sumus coram Deo non ad eum laudandum, aut ad agendas ei gratias de beneficiis acceptis, aut aliquid bonum postulandum, vt communiter fit, in oratione: sed ad nos de peccatis, quibus indignè summam ipsius bonitatem offendimus, accusandos: tum coram ipsomet omnipotente Deo, tum etiam coram Beata Virgine Maria cæterisque sanctis omnibus, ac coram Confessario tanquam Dei vicario: hos simul orando vt intercessione sua nos adiuuent ad obtinendam misericordiam. Quod totum generalis formula confessionis facis indicat, quam dæcram: ali confessioni præmitentes, ostendimus nos id animi gerere, quod miles læsæ maiestatis reus, concepta spe de venia, coram rege, & regina, ac circumstantibus principibus crimen suum confiteretur, totus pudore suffusus, lachrymarum imbre genas rigans præ dolore, & se indignum tanti monarchæ conspectu confitens, ac rogans reginam, ac cæteros circumstantes regis amicos, vt suis precibus obtineant ei misericordiam. Ita est decencia quam nos docuerunt Publicanus. *Luc. 18.* qui à longè stans nolebat nec oculos ad cœlum leuare; & Peccatrix *Luc. 7.* quæ stans retro secus pedes Domini lachrymis cœpit rigare, & D. Petrus *Luc. 22.* qui egressus foras fleuit amarè. Et denique Prodigus *Luc. 15.* Qui patri dixit, peccavi in cœlum & coram te, iam non sum dignus vocari filius tuus.] Externa decencia verò ex interna prouenire debet, in eo que consistit, vt aperto capite, flexis genibus, iunctis manibus, oculis demissis, inclinato paululum capite maneamus. In voce denique & corporis habitu ac cæteris quæ facimus, eluceat simplicitas, reuerentia, atque deuotio.

26. Secundum est observatio ordinis; nempe vt signum crucis præcedat, peraturque benedictio illis verbis. Benedic Pater; deinde recite ut Confiteor vsque ad verba Mea culpa; & declaratis defectibus commissis in postrema confessione si quæ examinando conscientiam notauerimus, veniamus ad expositionem peccatorum quibus conscientiam habemus grauam. Ac postremo partem eiusdem Confiteor, antea omissam, subiiciamus cum intentione petendi absolutionem, & Penitentiam.

27. Tertiam est, breuitas cum perspicuitate in expositione

peccatorum. Pro breuitate autem, reuocanda sunt peccata ad certa capita, vt possunt hoc modo. Quæ in Deum commissa sunt cogitatione, verbo, vel opere, aut omissione contra tria prima præcepta, primò omnium dicantur. Quæ autem contra fidem, aut spem contigerunt, vel contra charitatem; aut per superbiam commissa sunt in Deum, reducantur ad primum præceptum. Commissa verò contra Ecclesię præcepta ad tertium præceptum; vbi dicantur etiam commissa per acediam seu pigritiam in Dei cultu, & per omissionem reuerentiæ erga res sacras. Quæ verò contra proximum committuntur, cum ad sex reliqua Decalogi præcepta pertineant, sic exponi possunt: vt cum iis quæ ad quartum pertinent, coniungi possit superbia in proximum, & omisso operum misericordiam: Et cum iis quæ spectant ad quintum, coniungi ita & iniuria. Cum iis autem quæ ad sextum: tum ea quæ contra nonum commissa sunt, tum etiam luxuria, & gula, aliæque intemperantiæ genera. Cum iis verò quæ ad septimum: tum auaritia & iniustitia, tum etiam peccata contra decimum perpetrata. Denique cum octauo tam mendacia, quam alia peccata verbo aut scripto commissa, nisi quod magna ex parte iam dicta esse poterint, tanquam commissa circa præcedentia præcepta. Quam breuitatem iuuare quoque poterit, si plura peccata eiuſdem generis vno verbo explicentur; verbi gratia dicendo: Ego decies furatus sum, & tanta est summa; nisi circumstantiæ aliquæ locorum, temporum, personarum, aut negotiorum interuenierint, quæ aliquid eorum notabiliter aggrauent: tales enim explicari debent ad præfaciendam eam aggrauationem, quæ ignoratâ, non informatetur sufficienter Confessarius de statu animæ sui Penitentis.

Perspicuitatem verò adfert: si quod seruari debet non omittatur: quale est, vt in vnoquoque peccato confessionis consideretur ac declaretur, an simplici cogitatione, solaque voluntatis complacentiâ commissam sit peccatum, an proposito quoque voluntario prorum pendii in verba, vel opera prohibita: aut etiam perpetratione dicti, vel operis prohibiti. In peccato autem omissionis declaretur, an ex oblivione, aut ex aliqua iusta causa processerit talis omisso: an verò fuerit plene voluntaria. Denique in omnibus peccatis, vt ipsa explicentur non per ambages, sed ea perspicuitate verborum vt possit Confessarius intelligere quæ & qualia, quamque grauiâ ipsa sint expositis specie, & numero eorum, atque circumstantiis ea notabiliter aggrauantibus, quales non raro occurrunt paucorum affectuum, ex quibus aliquid dictum est, vel factum, vel omissum.

CAPVT QVINTVM.

De executione concepti à Penitente propositi vitam emendandi, per quam faciat fructus dignos penitentiæ.

SVM MARI VM.

- 29 Facere fructus dignos penitentiæ quid sit.
- 30 Quorum potissimum operum vsus tales fructus requirant.
- 31 Necessitas eiusdem vsus.
- 32 Quæ sit Dei voluntas quam nos facere oportet ad consequendam æternam salutem.
- 33 Res spectantes ad præsentem locum.
- 34 Documenta de iis que possunt Penitentem iuuare ad executionem concepti propositi emendandi vitam.
- 35 Aduertenda circa lectionem librorum piorum.
- 36 Obseruanda in examine conscientie.
- 37 Reliqua documenta.
- 38 De castigatione suscipienda.

28. **P**ost animam à peccati sordibus repurgatam beneficio Sacerdotalis absolutionis debet Penitentem cura esse, vt iuxta D. Ioan. Baptista monitum *Matth. 3.* si iustus faciat dignos penitentiæ ad fugiendum à ventura ira: ambulando scilicet dignè vocatione qua vocatus est: seu dignè illius vitæ conditione, cuius factus est particeps, cum per baptismi susceptionem admittas in Ecclesiam (quæ est quasi castrorum acies ordinata. *Cant. sexto*) Christi militiæ adscriptus est, illiusque caractere indelebili ad hoc insignitus, vt sub vexillo ipsius staret in acie contra